

Kirjallinen kysymys KK 625/2018 vp

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys työttömyysetuudella opiskelun pidentämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Tämän vuoden alussa tuli voimaan laki, joka mahdollistaa opiskelun työttömyysetuuden turvin kuuden kuukauden ajan (HE 59/2018 vp). Laki on kädenojennus työttömälle, joka haluaa päivittää osaamistaan. Tähän on oikeutettu, jos on täyttänyt 25 vuotta ja opinnot kestävät enintään kuusi kuukautta. Lisäksi edellytyksenä olisi, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Lain avulla työttömät pystyvät nykyistä joustavammin osallistumaan esimerkiksi lyhytkestoisiin täydennyskoulutuksiin ja siten työllistymään paremmin saamansa päivitetyn osaamisen avulla.

Työttömyydestä huolimatta on yhteiskunnassamme joillakin aloilla työvoimapulaa. Tämä ilmenee esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemasta ammattibarometristä, jonka tulokset perustuvat vuoden 2018 helmi- ja maaliskuun aikana tehtyihin arvioihin noin 200 eri ammatista. Esimerkiksi rakennus- ja terveys- ja sosiaalialalla, varhaiskasvatuksessa ja ohjelmisto- ja sovellusuunnittelussa työvoimapula on jo merkittävä ongelma.

Nykyään jopa 40—50-vuotiaalla voi ikänsä puolesta olla vaikeuksia työllistyä uudelleen tehtäviin, jollaisista on joutunut esimerkiksi yt-neuvottelujen tuloksena pois tai jotka vastaavat koulutusta. Jos tulokseton työnhaku jatkuu työttömäksi jäännin jälkeen pitkään, voi monelle hyväksi vaihtoehdoksi tulla hakeutuminen kokonaan uuteen ammattiin. Kouluttautuminen erityisesti työvoimapulasta kärsivään ammattiin palvelisi sekä yksilön että yhteiskunnan etua. Uudelleen päätoimiseksi opiskelijaksi ryhtyminen kuitenkin edellyttää yleensä työttömyysetuudesta luopumista. Tämä taas on monelle taloudellinen kynnyksikysymys mm. perheestä huolehtimiseen liittyvien taloudellisten seikkojen vuoksi, vaikka uudelleenkouluttautuminen muuten tuntuisi houkuttelevalta. Ansiosidonnaisen tai muun työttömyysetuuden varaan jääminen on näin ollen monelle houkuttelevampi vaihtoehto kuin uudelleen opiskelijaksi ryhtyminen opiskelijalle myönnettävien etuuksien turvin.

Voimaan tulleen lain mukainen kuuden kuukauden opiskelu työttömyysturvalla on yleensä liian lyhyt aika kokonaan uuteen ammattiin kouluttautumiseen. Siksi tavoitteena tulisi olla, että jatkossa opiskeluaika voisi olla pidempi kuin kuusi kuukautta. Hyvän pohjatutkinnon omaavalle henkilölle voisi monissa tapauksissa riittää esimerkiksi kahden vuoden koulutus aiemman koulutuksen päälle, jotta lopputuloksena olisi uusi ammatti/tutkinto (esim. akateemisen loppututkinnon humanistisesta tiedekunnasta suorittanut henkilö, joka haluaa ammattikorkeakoulupohjaisen tutkinnon).

Kirjallinen kysymys KK 625/2018 vp

Tällä hetkellä uudelleen kouluttautuminen on ollut mahdollista ns. muuntokoulutuksen turvin. Pidemmällä aikavälillä tarvitsemme kuitenkin pysyväisluonteisemman suunnitelman työttömille uuteen ammattiin kouluttautumisesta. Jatkuva oppiminen on välttämätöntä, jotta pystymme pitämään kaikki työkykyiset ja työhaluiset henkilöt työelämässä mukana.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta opiskelua työttömyysetuudella voidaan kasvattaa kuudesta kuukaudesta kahteen vuoteen ja

miten jatkuvan oppimisen malli, uudelleen kouluttautuminen ja sitä kautta työttömän uudelleen työllistyminen voidaan toteuttaa kansalaisten yhdenvertaisuuden siitä kärsimättä?

Helsingissä 7.2.2019

Pia Kauma kok